

Tarix təkcə hadisələr deyil, həm də qurub-yaradalar haqqında düşüncələrdi, bu düşüncələrin bəşəri dəyəri, insanlığı şorləndirən amillərə sədaqətin ehtisamıdı. Bu tarixi hadisələrlə səsləşəndə daha yaddaşlanan, daha dünyəvi olur. Belə ömür yaşayınlara sağlığında da böyük şəxsiyyət deyilib, ölümündən sonra da. Ötən əsrərə Azərbaycanımızın və azərbaycanlılığın cəfəkesi olmuş bir ömür yolu illər sonra da işiqla, nurla anılır. "İşıq" ifadəsi gerçək işiq məzmunluđu. O işıqlı insan - Zərifə Əliyeva qızı Əliyeva insanların gözlerinin işığının keşiyindəydi.

çoخ gözəl başa düşürdü ki, əbədiyyət qarşısında hər şey kiçikdir, müvəqətidir, qalan ancaq yaxşılaşdırır. Onu sakitləşdirən məhz bu idi".

1967-ci ildə Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İstitutunun göz xəstəlikləri kafedrasının dosentini vəzifəsinə təyin edilən tibb elmləri namizədi Zərifə xanım Əliyeva "Azərbaycanın bir sıra kimya müəssisələri işçilərinin görmə orqanının vəziyyəti"

Akademik

Zərifə xanım Əliyevanın xatırası əbədi anılacaq

Zərifə Əliyeva 1923-cü ildə Naxçıvanda, Şərur rayonunun Şahtaxtı kəndində anadan olmuşdu. 1942-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Tibb İnstytutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olmuş, 1947-ci ildə oranı fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdi. Niyyətlə yaşılanan illərə həmisi sabahların yolğos-tərəni deyilib. O yol ürəklərdən keçdiyinə görə qiymətlidir, unudulmazdır.

Zərifə Əliyeva belə bir ömür yaşadı. 1949-cu ildə Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstytutunda elmi işçi kimi fəaliyyətə başladı. Bu başlangıç

malar aparmaqla, müalicə prosesində tezislərdən nəticələrə gəlməklə məhdudlaşmışdır. Oftalmoloq kimi Azərbaycanda traxoma xəstəliyinin daha geniş yayıldığı rayonlara gedir, həkim-oftalmoloqlara məruzələr oxuyardı.

Tədqiqatlar elmi tezislərin düzgün müəyyənləşdirilməsinə əsaslanırsa, arqumentlərin bir-birindən asılılığı və bunların funksiyaya (nəticəyə) təsiri mövcud elmi biliklər sistemində yeniliyə yönəldilirsə, nəticələr uğur getirir. Zərifə Əliyeva 1960-ci ildə "Traxomanın digər terapiya üsulları ilə birlikdə sintomisinle müalicəsi" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etdi. Elmi nailiyyət Azərbaycanda insan amilinə ehtiram kimi tarixləşdi; sosial xəstəlik olan traxoma oftalmoloq Zərifə Əliyevanın elmi təxəyyülü ilə anadan qaldırıldı. Həm də qısa müddədə...

Zərifə xanım alim idi, azərbaycanlı idi, yüksək intellektə, yüksək insanı duyğulara malik alim, layiqli vətəndaş, böyük insan idi. Bu xarakter bir hekim ömrünün mahiyyətini müəyyənləşdirirdi və cəmiyyət də, elm də, dövlət də belə bir insanın elmi idrakını

mövzusunda yazdığı doktorluq dissertasiyasını H.Helm qolts adına Moskva Elmi-Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstytutunda müdafiə etdi. Opponentləri də, müdafiə Şurasının üzvləri də bu elmi işin dəyərini yüksək qiymətləndirdilər. Az sonra Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İstitutunun Oftalmologiya kafedrasının professoru, 1983-cü ildə isə həmin kafedranın müdürü seçildi.

Bir neçə monoqrafiyanın ("Şin istehsalında gözün peşə patologiyası", "Xroniki yod intoksikasiyası ilə bağlı oftalmologiya", "Yod sənayesində gözün peşə xəstəliyinin profilaktikası") müəllifi olan tibb elmləri doktoru Zərifə Əliyevanın bir sıra elmi işləri görmə orqanında bədxassəli şüslərin diaqnostikasına və müalicəsinə həsr olunub. "Terapevtik oftalmologiya" kitabının müəlliflərindən biridir. 150-yə yaxın elmi əserin, 12 monoqrafiyanın, dərslik və dərs vəsaitlərinin, 1 ixtira, 12 səmərələşdirici təklifin müəllifi və həmmüəllifi olan professor Zərifə xanım Əliyeva görmə orqanının peşə patologiyası sahəsində apardığı elmi-tədqiqatlara görə oftalmologiya sahəsində ən yüksək mükafata - SSRI Tibb Elmləri Akademiyasının akademik M.I.Averbax adına mükafatına layiq görülbü.

Böyük xidmətlərinə, çoxillik elmi-tədqiqat işlərinə görə professor Zərifə xanım Əliyeva 1983-cü ildə Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasının akademiki seçilmişdi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamına əsasən 2023-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası

ilə birlikdə akademik Zərifə Əliyevanın 100 illik yubileyi ilə əlaqədar silsilə tədbirlər həyata keçirdi.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva həm də publisistik düşüncəyə, təfəkkürə malik alim idi. Onun yaradıcılığı tekə tibb elmi ilə məhdudlaşmadı, böyük alim, böyük vətəndaş həm də gənc həkimlərin həm peşə fəaliyyətlərinin optimallaşmasını, həm də onların cəmiyyətdə vətəndaşlıq mövqeyinin yüksəlşərindən bəri idi. Onun "Yüksək etimad" kitabı həkimin şəxsiyyət kimi formallaşması baxımdan Ana, Həkim, Alim, Müəllim sözüdü.

Akademik Arkadi Nesterov deyirdi ki, Zərifə xanımı tanıyanlar onu sevməyə bilmirdilər: "Qadın zərifliyi, ipək kimi yumşaq xasiyyət, xeyirxahlıq, ailəsinə, dostlarına böyük məhəbbət və səadət hissələri onun şəxsiyyətində müstəsnə zəhmətsevərlik, qarşıya qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün inadkarlıq, tibb elminə təmənnəsiz xidmət borcu ilə üzvi surətdə qaynağıb-qovuşmuşdu".

Professor, Əməkdar elm xadimi Niña Şulpina Zərifə xanımın bir alim, pedagoq, həkim kimi istedadının çoxcəhətliyi və dərinliyi ilə insanı heyrətə getirdiyini söyləyirdi: "O, canlı zəkası, orijinal mühakimələri və parlaq mətbü çıxışları ilə seçilirdi. İnsanı təraveti, səmimiliyi, başqalarının kədərinə yanması və köməyinə çatması, ən ağır anlarda insana dayaq durması ilə hamının hörmətini qazanmışdı. Zərifə xanımla ünsiyyət saxlamaq səadətinə nəsib olmuş hər bir şəxs onun bu insanı keyfiyyətlərini öz üzərində hiss etmişdir".

Böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev Zərifə xanımı sonsuz sədaqətlə, sevgi ilə xatırlayırdı: "Gənc yaşlarınıdan mənim həyatım dövlət işi ilə bağlı olubdur. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda mənim həmişə səmərəli, müvəffəqiyətlə çalışmağımda hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin çox böyük rol olob. Zərifə xanım kimi həyat yoldaşım olduğuna və o, ailəmdə çox yüksək mənəvi mühit yaratdıqına görə mən xoşbəxt olmuşam. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə vaxtım olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzərine düşüb və o da bu vəzifəni şərəflə, sədaqətlə, çox böyük məharətlə yerinə yetirib".

Həyati insanın əməlliəri, xalq üçün, dövlət üçün, dövlətçilik üçün gördüyü xeyirxah işlər gözəlləşdirir... Zərifə xanım Əliyeva əbədi belə anılacaq. Belə ömür yaşadığını görə...

Səbinə XASAYEVA,
Milli Məclisin deputatı.